

Mikkelin kaupungin toiminnan ja talouden seuranta

1.1.–31.3.2021

MIKKELI

Sisällys

1. Johdon analyysi.....	1
1.1. Koronavirusepidemia	1
1.2. Kaupungin talouden toteutuminen kokonaisuutena	1
1.3. Henkilöstömäärän kehitys.....	2
1.4. Väkiluku ja työllisyys.....	2
2. Toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja korkotuotot	3
2.1. Toimintatuotot	3
2.2. Verotulot	3
2.3. Valtionosuudet	4
2.4. Korko- ja rahoitustuotot	4
3. Toiminta- ja korkokulujen kehitys.....	5
3.1. Toimintakulut	5
3.2. Korkokulut, muut rahoituskulut	5
4. Koko kaupungin toteutuma 1–3/2021 ja johdon ennuste.....	6
5. Toimialojen määrärahojen toteutumisennusteet	7
6. Investoinnit ja rahoitus	8
6.1. Investoinnit.....	8
6.2. Rahoitus.....	15
6.3. Rahoituslaskelmaennuste	16
7. LIITE: Hallintokuntien johdon analyysit	17
7.1. Hallinto- ja elinvoimapalvelut.....	17
7.2. Mikkelin seudun ympäristölautakunta.....	17
7.3. Kasvatus- ja opetuslautakunta	17
7.4. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta.....	19
7.5. Kaupunkiympäristölautakunta	20
7.6. Etelä-Savon pelastuslaitos (taseyksikkö).....	20
7.7. Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia.....	20
7.8. Mikkelin Vesiliikelaitos	21

1. Johdon analyysi

1.1. Koronavirusepidemia

Koronatilanne ja sairastuneiden määrä on vaihdellut vuoden mittaan hyvinkin paljon Suomessa ja maakunnassa. Keväällä tautitilanne oli maassamme hyvin vakava ja Suomi julistettiin poikkeustilaan. Kaupunki jatkoi omissa tiloissaan ja ulkoalueilla erilaisia rajoitustoimenpiteitä. Päiväkodeissa ja kouluissa oltiin eripituisia ja täsmällisesti kohdistettuina jaksoja karanteenissa ja etäopetuksessa mm. lukio-opetus. Rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet palveluiden saatavuuteen mm. kirjastot, museo ja näyttelytoiminta. Kaupungilla oli alkuvuoden käytössä vahva etäyösuositus.

Korona vaikuttaa kaupungin talouteen mm. tulonmenetyksinä sekä koulutoimen ja ruokahuollon järjestylinä. Välilliset vaikutukset kaupungin talouteen syntyvät laajemmin yhteiskunnalle syntyneistä häiriöistä ja mm. Essotelle aiheutuneista lisäkustannuksista. Koronan lopullisia tai kokonaisvaikutuksia yhteiskunnalle, yrityksille ja kaupungille ei voida vielä lopullisesti arvioida.

1.2. Kaupungin talouden toteutuminen kokonaisuutena

Koronaviruksen vaikutukset kuntatalouteen ovat merkittäviä myös vuonna 2021. Ennusteessa on huomioitu koronarajoituksista johtuvia tulonmenetyksiä esimerkiksi hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan toiminnassa ja vuokratuloissa. Koronan takia kaupungin toimintaan on toisaalta myönnetty erilaisia avustuksia, joista osa tuloutuu kuluvan vuoden puolella. Niillä on toimintatuottoja nostava vaikutus, joskin niiden nettovaikutus tulokseen on nolla, kun avustukset käytetään niiden myöntöperusteen mukaisiin kustannuksiin. Koronan takia kaupungin talouden ennustaminen on edelleen haastavaa etenkin rajoitustoimien moninaisten toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten vuoksi.

Talousarviota laatiessa koronaviruksen näytteenotto- ja jäljityskuluihin sekä hoitajien purkamiskustannuksiin valtiolta saatavien korvausten on oletettu ohjautuvan suoraan Essotelle. Seurantareportin laatimishetkellä korvausten tarkemmista jakoperusteista ei ole edelleenkään saatu tarkempaa tietoa. Kustannuskorvausten jako- ja laskentaperusteet muodostavat riskin Essoten kuntalaskutuksen suhteen, mikäli korvaukset eivät lopulta katakaan täysimääräisesti kaikkia koronasta aiheutuneita todellisia kustannuksia, vaikka näin on valtion suunnalta aiemmin toki luvattu. Korvauksille määritettävät laskentaperusteet voivat kuitenkin vaikuttaa niiden alueelliseen kohdentumiseen ja kattavuuteen. Valtion koronatukien painopiste on kuluvana vuonna siirretty valtionavustuksista avustustyyppiin korvauksiin; viime vuonna valtionosuuksien kautta kunnille osoitetut tuet nostivat tilinpäätökset positiivisiksi valtaosalla kunnista. Avustusmalliin siirtymisellä tavoitellaan tukitoimien parempaa kohdentumista ja aiheutumisperusteisuutta.

Essoten viimeisin arvio Mikkelin vuoden 2021 kuntalaskutuksesta on 217,32 miljoonaa euroa. Talousarviossa sote-kuntalaskutukseen on varattu 214,84 miljoonaa euroa, joten laskutusennuste tarkoittaa noin 2,48 miljoonan euron talousarvioylitystä kuluvalla vuodelle. Edellä mainituilla koronavirusepidemian hoitoon saatavien korvausten tasolla on suuri vaikutus sote-kustannusten lopulliseen muodostumiseen, ja laskutusennusteiden epävarmuus on merkittävää siihen asti, että korvausten jakoperusteista saadaan tarkempaa tietoa. Koronaepidemiasta on aiheutunut myös merkittävää hoitovelkaa, jonka purkamisella voi olla suurikin talousvaikutuksia vielä useampana vuonna. Hoitovelan purkuun on luvattu vuosille 2021–2023 korvauksia, joiden jakoperusteita ei ole vielä julkistettu.

Raportin kohdassa 4 esitetty tuloslaskelmaennuste osoittaa noin 2 miljoonan euron alijäämää kuluvalle vuodelle. Talousarvio on laadittu 2,57 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, joten tämänhetkisen näkymän mukaan tulos olisi toteutumassa noin puoli miljoonaa euroa talousarviota parempana. Koronan takia ennusteeseen liittyy kuitenkin suurta epävarmuutta, ja myös ennusteessa huomioitu verotuloennuste odottaa uutta päivitystä, jonka on määrä tapahtua toukokuun puolivälin tienoilla.

Merkittävimmät poikkeamat käyttötaloudessa talousarvioon nähden ovat ennusteen mukaan seuraavat:

- Sote-kustannukset ylittävät talousarvion noin 2,48 miljoonalla eurolla
- Toimintatuottojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 0,8 miljoonalla eurolla
- Toimintakulujen arvioidaan ylittävän talousarvion kokonaisuutena noin 2 miljoonalla eurolla
- Verotulot ylittävät talousarvion kokonaisuutena noin 3,2 miljoonalla eurolla. Kehysriihen venymisen aiheuttaman laskelmapäivitysten viivästymisen takia ennuste on kuitenkin hyvin karkea.

Kaupungilla on kertyneitä alijäämiä taseessa 32,7 miljoonaa euroa. Kertyneet alijäämät on kyettävä kattamaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Kaupungilla on kolme tasapainotusohjelmaa, joiden toimenpiteitä jatketaan käyttötaloudessa vallitsevan tulojen ja menojen epäsuhdan korjaamiseksi. Alijäämien kattamiseksi valmistellaan lisäksi energiaomistusjärjestelyjä.

1.3. Henkilöstömäärän kehitys

	Vakinaiset		Määräaikaiset		Yhteensä	
	31.12.2020	31.3.2021	31.12.2020	31.3.2021	31.12.2020	31.3.2021
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	263	266	9	16	272	282
Ympäristöpalvelut	25	24	3	5	28	29
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	1052	1046	223	283	1275	1329
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	134	174	30	8	164	182
Pelastuslaitos	164	166	23	22	187	188
Vesilaitos	26	26	6	5	32	31
Otavia	62	61	17	18	79	79
	1726	1763	311	357	2037	2120

Luvuissa ei ole mukana työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia

1.4. Väkiluku ja työllisyys

Tilastokeskuksen väestönmuutosten kuukausittaisten ennakkotietojen mukaan Mikkelin väkiluku 31.3.2021 oli 52 530. Vahvistettu väkiluku vuoden 2020 lopussa oli 52 583, joten väkiluku on alkuvuoden aikana laskenut 53 henkilöllä. Vuotta aiemmin maaliskuun lopussa Mikkelin väkiluku oli 53 166, eli edellisten 12 kuukauden aikana väkiluvun lasku on ollut 636 henkilöä.

Mikkelin työttömyysaste 28.2.2021 oli 11,5 %. Vuotta aiemmin, ennen koronapandemian vaikutuksia, helmikuun 2020 lopussa työttömyysaste oli 10,5 %. Koko Etelä-Savon työttömyysaste 28.2.2021 oli 11,9 %, kun valtakunnallisesti työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta helmikuun lopussa oli 12,4 %.

Koronaepidemia näkyy myös Etelä-Savossa lomautettujen työntekijöiden määrän voimakkaana kasvuna. Kun helmikuun lopussa lomautettuja oli maakunnassa 882, oli 31.3.2020 vastaava luku peräti 1 799. Edellisen vuoden maaliskuun ns. normaalitilanteeseen verrattuna lomautettujen määrä kasvoi Etelä-Savossa lähes kolminkertaiseksi. Mikkelissä lomautettuja oli maaliskuun lopussa 759, kun helmikuun luku oli 356, eli määrä on lähes kaksinkertaistunut.

Helmikuun 2021 lopussa Etelä-Savossa oli lomautettuna 983 henkilöä. Vuotta aiemmin helmikuun lopussa luku oli 882, ja koronan aiheuttamien sulkutoimien käynnistymisen myötä maaliskuun 2020 lopussa jopa 1799. Mikkelissä lomautettuja oli helmikuun 2021 lopussa 391, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli helmikuun lopussa 356 ja maaliskuun lopussa 759.

2. Toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet ja korkotuotot

2.1. Toimintatuotot

Koronaepidemia vaikuttaa kaupungin toimintatuottoihin merkittävästi myös vuonna 2021. Vaikutusten uskotaan painottuvan vuoden alkupuoliskolle, mutta tilanteeseen liittyy edelleen epävarmuutta. Alkuvuoden rajoitusten myötä useita kaupungin tuottamia palveluita on ollut suljettuna tai avoinna vain rajoitettusti, joten niihin liittyviä tuottoja on jäänyt saamatta.

Toimintatuottojen menetykset painottuvat hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaisiin tuloihin. Näistä suurimmat vaikutukset ovat olleet kansalaisopiston alkuvuoden kurssien perumisella (tulojen alitus 210 000 euroa), sekä liikuntapalveluihin ja -tiloihin kohdistuneilla toimenpiteillä (tulojen alitus 190 000 euroa).

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueella vuokratuottojen ennustaminen on haastavaa etätöiden lisääntymisen aiheuttamien tilatarpeiden muutosten myötä, tässä vaiheessa vuokratuottojen oletetaan jäävän noin 450 000 euroa talousarviosta. Vesiliikelaitoksen ennustetaan myyntituottojen osalta jäävän talousarviosta noin 204 000 euroa, mutta muita toimintatuottoja kertynee hulevesiverkostojen ylläpitoon liittyvän sisäisen laskutuksen myötä noin 280 000 euroa arvioitua enemmän.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella kasvatus- ja opetuslautakunnan tukien ja avustusten arvioidaan ylittävän talousarvion yhteensä noin 100 000 eurolla, ja hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan osalta ylitystä arvioidaan kertyvän 78 000 euroa. Otavian toimintaan perustuvien avustusten oletetaan ylittävän talousarvion noin 200 000 euroalla.

Kokonaisuutena kaupungin toimintatuottojen arvioidaan tämänhetkisten tietojen perusteella alittavan talousarvion noin 0,8 miljoonalla eurolla.

2.2. Verotulot

Haasteelliseksi osoittautuneiden kehysriihineuvotteluiden venymisen vuoksi kevään kuntatalousohjelman ja siihen kytkeytyvien ennustepäivitysten julkistaminen on lykkäätynyt. Tämän johdosta myös Kuntaliiton veroennustekehikoiden päivittäminen on viivästynyt. Päivitetyt laskelmat saadaan arvion mukaan toukuun puolivälin tienoilla. Talousseurannan tuloslaskelmaennusteessa on käytetty Kuntaliiton tammikuussa

2021 päivitettyä verotuloennustetta. Ennuste on laadittu valtiovarainministeriön joulukuisen ennusteen pohjalta. Kuntakohtaisten ennusteiden tiedot on osin johdettu koko maan ennusteesta ja laskelmat ovat näin ollen vasta suuntaa-antavia. Verottaja on julkaissut kuntakohtaiset ennakkotiedot henkilöverotuksesta huhtikuun puolivälissä, ja ne tulevat huomioiduksi toukokuun ennustelaskelmapäivityksessä.

Koronaviruksen vaikutukset näkyvät kuntien verotulokertymissä. Työllisyysvaikutukset painavat kunnallisveron tuottoja normaalitasoa alhaisemmiksi. Yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotusta jatkettiin koronatukitoimenpiteenä myös vuodelle 2021, joka puolestaan nostaa verotuloja.

Mikkelin kaupungin vuoden 2021 verotulot kasvavat tammikuun verotuloennusteen mukaan noin 13,5 miljoonalla eurolla vuoden 2020 tilinpäätöslukuihin verrattuna. Ennusteen mukaan talousarvion verotulosumma olisi ylittymässä noin 3,2 miljoonalla eurolla. Myös tammi-huhtikuun aikana kertyneet verotilitykset tukevat näkymää positiivisemmasta verotulokehityksestä. Ennusteen talousarviolityksestä noin miljoona euroa liittyy kiinteistöveroon, jonka tilitysrytmiin aiheutui häiriö vuonna 2020 toteutetusta joustavaan valmistumiseen siirtymisestä; osa kiinteistöverotilityksistä siirtyi vuoden 2021 puolelle.

Koronaepidemian käännteillä voi kuitenkin olla verotulokertymiin suuria ja nopeita vaikutuksia, joita on hyvin vaikea huomioida ennusteissa, ja verotuloennusteeseen liittyy siksi normaalia suurempaa epävarmuutta. Koronan vuoksi verotulojenkin kohdalla näkymät ovat vielä sumuiset, ja esimerkiksi mahdollisilla irtisanomisilla ja lomautuksilla on merkittäviä vaikutuksia verotuottojen kertymiseen.

2.3. Valtionosuudet

Vuonna 2020 valtio kompensoi koronasta aiheutuneita kustannuksia kunnille merkittäväillä valtionosuuskorotuksilla. Lisäksi valtionosuuksien yhteydessä tilitettiin kompensatiota yrityksille annetuista veronmaksulykkäyksistä. Vuonna 2021 pääpaino koronakorvauksissa siirtyy avustuksiin, joista valtaosa kohdentuu mm. koronan näytteenotto -ja jäljityskustannuksiin. Tällä hetkellä näiden korvausten jakoperusteista ei ole vielä tarkempaa tietoa, mutta niiden odotetaan ohjautuvan suoraan sote-palveluita tuottavalle Essotelte.

Mikkelin kaupungin vuoden 2021 valtionosuuksissa on noin 2,7 miljoonaa euroa koronatukea. Luku on valtiovarainministeriön laskelmien mukainen, ja sen osalta on syytä huomata, että valtaosa ministeriön laskelmissa ilmoitetusta kuntien koronatuesta on toteutettu pysyväksi leikkaukseksi jääneen kiky-leikkauksen tilapäisellä peruutuksella. Mikäli kiky-leikkauksen kompensoinnin osuus jätetään huomioimatta, on Mikkelin valtionosuuksissa ”aitoa” koronatukea vain 444 tuhatta euroa.

Kunnille kompensoitiin veronmaksulykkäysten aiheuttamia verotulomenetyksiä vuonna 2020 osana valtionosuustilityksiä. Mikkelin sai kompensatiota noin 1,1 miljoonaa euroa. Koska korvaukset perustuivat veronmaksujen lykkäämiseen, peritään ne kunnilta takaisin vuosien 2021 ja 2022 aikana. Mikkelin vuoden 2021 valtionosuuksia tämä erä pienentää noin 0,8 miljoonalla eurolla.

Valtionosuudet on esitetty tuloslaskelmaennusteessa Kuntaliiton huhtikuussa päivittämän valtionosuuslaskelman mukaisina, ja niiden arvioidaan toteutuvan pitkälti talousarvion mukaisina.

2.4. Korke- ja rahoitustuotot

Korkotuottojen ja muiden rahoitustuottojen arvioidaan kertyvän tänä vuonna talousarvion mukaisesti.

3. Toiminta- ja korkokulujen kehitys

3.1. Toimintakulut

Henkilöstömenot näyttävät kokonaisuutena kehittyvän talousarvion mukaisesti. Koronavirustilanne näyttää rokotuskattavuuden kasvaessa paranevan, joten epidemian ei uskota kuluvana vuonna aiheuttavan edellisen vuoden mittakaavassa toteutuvia lomautuksia tai palkanmaksun keskeytyksiä. Merkittävin henkilöstömenoihin kohdistuva vaikutus aiheutuu kansalaisopiston kevätlukukauden kurssien peruuntumisesta, jonka osalta kyseisen tulosalueen henkilöstömenojen alitukseksi arvioidaan 290 000 euroa.

Palveluiden ostoissa sote-kustannukset erittäin merkittävän ylitysriskin. Essoten kuntalaskutukseen on varattu vuoden 2021 talousarviossa 214,84 miljoonaa euroa. Raportin kirjoitushetkellä Essoten tuorein saata-villa ollut laskutusennuste Mikkelin kaupungille on n. 217,32 miljoonaa euroa, joka tarkoittaisi 2,48 miljoonnan euron talousarviolylytystä. Ylitys on huomioitu tuloslaskelmaennusteessa. Ylityksen määrän arviointi tässä vaiheessa vuotta ja koronakriisiä on kuitenkin hyvin haastavaa mm. koronakorvauksiin liittyvän epävarmuuden ja epäselvyyden vuoksi. Koronanäytteenottoon, -testaukseen ja jonojen purkuun liittyvien valtion korvausten jakoperusteet eivät ole vielä tiedossa, ja niillä on merkittävä vaikutus sekä Essoten talouden toteumaan että sen jäsenkuntien lopullisiin laskutusosuuksiin. Näin ollen sote-kustannusten ennustamiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintojen, avustusmenojen sekä muiden toimintakulujen odotetaan kaupungin tasolla toteutuvan pääsääntöisesti talousarvion mukaisina.

Lautakuntien, liikelaitosten ja taseyksikön toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen eli toimintakatteen arvioidaan kokonaisuutena olevan noin 2,8 miljoonaa euroa talousarviota heikompi; talousarviossa toimintakate on -344 miljoonaa, kun raportin kohdassa 4 esitetty johdon ennuste toimintakatteesta kolmen kuukauden toteutuman perusteella on -346,8 miljoonaa euroa.

Toimialojen määrärahojen toteutuminen ja ennusteet on esitetty tämän seurantaraportin kohdassa 5.

3.2. Korkokulut, muut rahoituskulut

Kokonaisuutena rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (netto) toteutunevat talousarvion mukaisesti, vaikka alkuvuodesta on korkomenoissa kertymissä poikkeamia edelliseen vuoteen nähden. Kaupungin velkamäärän lisääntyessä korkokulut tulevat pidemmällä aikavälillä nousemaan, vaikka korkotaso on edelleen hyvin alhainen. Toisaalta pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia lainoja on saatu viime vuosina edulliseen tasoon, mikä alentaa jatkossa lainojen suojauskustannuksia.

4. Koko kaupungin toteutuma 1–3/2021 ja johdon ennuste

TULOSLASKELMA JA TOTEUTUMISENNUSTE 2021	TP 2020	(Käytös.) TA 2021	Maaliskuun toteutuma 2020	Maaliskuun toteutuma 2021	Laskennal. ennuste 2021	Johdon ennuste 2021	Johdon ennuste / TA2021
Toimintatuotot							
Myyntituotot	51 382 513	55 220 700	14 233 309	13 006 556	56 189 899	54 711 200	99,1 %
Maksutuotot	3 696 120	5 595 900	856 554	730 219	4 046 635	5 397 900	96,5 %
Tuet ja avustukset	10 609 123	9 985 400	2 548 595	3 427 977	23 327 731	10 364 100	103,8 %
Muut toimintatuotot	36 960 664	36 921 200	7 773 794	7 600 191	35 424 459	36 453 300	98,7 %
Toimintatuotot yhteensä	102 648 420	107 723 200	25 412 252	24 764 943	118 988 724	106 926 500	99,3 %
Valmistus omaan käyttöön	843 368	428 500	113 433	37 036	23 034 075	428 500	100,0 %
Toimintakulut							
Henkilöstömenot	95 920 762	104 308 900	21 844 690	23 405 195	99 942 207	104 066 724	99,8 %
Palkat ja palkkiot	73 624 839	81 062 700	17 999 141	18 015 331	77 474 369	80 869 480	99,8 %
Henkilöstösivukulut	22 295 922	23 246 200	3 845 549	5 389 864	22 467 839	23 197 244	99,8 %
Eläkekulut	19 050 855	20 024 900	3 206 080	4 698 243	19 346 821	19 980 632	99,8 %
Muut henkilöstösivu- kulut	3 245 067	3 221 300	639 469	691 621	3 121 018	3 216 612	99,9 %
Palvelujen ostot	267 854 061	284 535 700	61 912 089	70 635 148	324 427 235	286 860 700	100,8 %
<i>josta ulkoiset</i>	<i>249 240 954</i>	<i>264 882 200</i>	<i>56 828 125</i>	<i>65 586 742</i>	<i>333 098 436</i>	<i>267 207 200</i>	<i>100,9 %</i>
<i>josta sisäiset</i>	<i>18 613 107</i>	<i>19 653 500</i>	<i>5 083 964</i>	<i>5 048 406</i>	<i>24 165 183</i>	<i>19 653 500</i>	<i>100,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	14 211 061	16 011 400	3 246 615	3 298 956	14 885 813	15 846 600	99,0 %
Avustukset	19 737 427	14 858 800	3 647 247	3 316 185	15 379 748	14 858 800	100,0 %
Muut toimintakulut	34 156 151	32 416 500	8 423 501	8 397 232	33 471 665	32 488 200	100,2 %
Toimintakulut yhteensä	431 879 462	452 131 300	99 074 142	109 052 716	488 106 668	454 121 024	100,4 %
Toimintakate	-328 387 674	-343 979 600	-73 548 458	-84 250 737	-346 083 869	-346 766 024	100,8 %
Verotulot	222 810 017	233 152 000	56 405 740	64 571 440	238 360 881	236 328 990	101,4 %
Valtionosuudet	136 838 282	127 882 000	30 105 810	32 012 484	128 294 126	128 051 097	100,1 %
Rahoitustuotot- ja -menot							
Korkotuotot	1 177 256	1 150 000	27 348	29 265	1 017 601	1 150 000	100,0 %
Muut rahoitustulot	6 192 348	4 880 000	13 691	17 885	4 844 930	4 880 000	100,0 %
Korkokulut	1 266 478	1 450 000	129 144	305 162	728 108	1 450 000	100,0 %
Muut rahoituskulut	3 031 341	2 700 000	182 670	190 336	881 499	2 700 000	100,0 %
Rahoitustuotot (ja -kulut) yht.	3 071 784	1 880 000	-270 775	-448 349	4 252 923	1 880 000	100,0 %
Vuosikate	34 332 409	18 934 400	12 692 317	11 884 838	24 824 061	19 494 063	103,0 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	20 422 936	21 500 000	5 085 719	4 748 165	19 966 380	21 500 000	100,0 %
Arvonalentumiset	4 577 284						
Poistot ja arvonalentumiset yht.	25 000 221	21 500 000	5 085 719	4 748 165	19 966 380	21 500 000	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut yht.	0				0		
Tilikauden tulos	9 332 189	-2 565 600	7 606 599	7 136 673	4 857 680	-2 005 937	
Poistoeron muutos	31 566	0	0	0			
Varausten muutos	84 094	0					
Rahastojen muutos							
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 447 848	-2 565 600	7 606 599	7 136 673	4 857 680	-2 005 937	

5. Toimialojen määrärahojen toteutumisennusteet

1 000 euroina	TA 2021			Toimialojen ennusteet			Toteutumaennuste- ta-poikkeama		
	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate	Tulot	Kulut	Tkate
Keskusvaalilautakunta		130	-130		130	-130		0	0
Tarkastuslautakunta		76	-76		76	-76		0	0
Kaupunginvaltuusto		229	-229		229	-229		0	0
Konserni- ja elinvoimapaalvelut	17 183	260 796	-243 613	17 183	263 271	-246 089	0	2 475	-2 475
josta muu hallinto- ja elinvoimapaalv.	7 836	251 473	-243 636	7 836	253 947	-246 111	0	2 475	-2 475
Käyttövaraus ja yhteistoiminta, josta	1 400	231 428	-230 028	1 400	233 903	-232 503	0	2 475	
Essoten laskutus		214 840	-214 840		217 315	-217 315	0	2 475	-2 475
Ruoka- ja puhtauspalvelut	9 347	9 324	23	9 347	9 324	23	0	0	0
Ympäristölautakunta	1 150	2 379	-1 229	1 150	2 379	-1 229	0	0	0
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue yhteensä	8 616	113 783	-105 167	8 268	113 493	-105 225	-348	-290	-58
Kasvatus- ja opetuslautakunta	5 728	93 944	-88 216	5 840	93 944	-88 104	112	0	112
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta	2 887	19 839	-16 951	2 428	19 549	-17 121	-459	-290	-170
Kaupunkiympäristölautakunta	45 466	45 852	-386	44 739	45 702	-963	-727	-150	-577
Kaupunki yhteensä	72 415	423 246	-350 831	71 340	425 281	-353 941	-1 075	2 035	-3 110
Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia	5 718	5 695	23	5 918	5 707	211	200	12	188
Etelä-Savon pelastuslautakunta	17 314	16 857	458	17 314	16 857	458	0	0	0
Mikkelin Vesiliikelaitos	12 704	6 334	6 370	12 790	6 506	6 284	86	172	-86
Liikelaitokset ja pelastus yhteensä	35 736	28 885	6 851	36 022	29 069	6 953	286	184	102
Mikkelin kaupunki yhteensä	108 151	452 131	-343 979	107 362	454 350	-346 987	-789	2 219	-3 008

6. Investoinnit ja rahoitus

6.1. Investoinnit

Talonrakennuspalvelut

Tikanpellon päiväkodin hankesuunnittelu sekä pohdinta koko itäisen alueen päiväkotiratkaisujen järjestämiseksi käynnistettiin alkuvuodesta 2020. Kasvatus- ja opetuslautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 24.9.2020 ja palautti asian uudelleen valmisteluun lapsivaikutusten arvioinnin laajentamiseksi. Asia tuotiin uudelleen käsittelyyn loppuvuodesta 2020 ja se palautettiin jälleen uudelleen valmisteltavaksi kaupunginhallituksen toimesta 30.11.2020. Työstämistä jatkettiin loppuvuodesta tarkastelemalla Launialan koulun hyödyntämismahdollisuuksia opetustoimen ja varhaiskasvatuksen yhteiskäyttötilana. Kaupunginvaltuusto päätti 15.2.2021 palauttaa asian uuteen valmisteluun siten, että koko Itäisen alueen varhaiskasvatuksen ja koulupolun tilaratkaisut ja aikataulu sekä rahoitus arvioidaan uudelleen valmistelussa.

Rantakylän päiväkodin rakennustyöt alkoivat huhtikuussa 2020. Työt ovat edenneet aikataulussa ja päiväkodin on määrä valmistua kesällä 2021. Vuodelle 2020 arvioituja kustannuksia siirtyi vuodelle 2021, eikä niitä ole osattu täysimääräisesti huomioida talousarviovalmistelussa. Hankkeen kokonaiskustannukset eivät kuitenkaan tämän takia muutu. Ylimääräisiä kustannuksia syntyy piha-alueella rakentamisaikana löydetystä maakaatopaikan kerroksista.

Eteläisen aluekoulun osalta kaupunginhallitus valitsi helmikuussa 2021 osallistumishakemuksen jättäneistä tarjoajista vertailujen perusteella viisi urakoitsijaa, joiden kanssa on käynnistetty kilpailullinen neuvottelumenettely. Neuvottelumenettely käynnistyi ensimmäisellä neuvottelukierroksella maaliskuussa 2021. Hankkeelle on varattu tälle vuodelle 5 M€:n määräraha.

Urpolan jääkaukalo on ollut käytössä talvikaudella 2020-2021 luonnon jäänä. Jäähdytyslaitteiston käyttöönotolle on haettu vesilainmukaista lupaa AVI:lta, päätös saataneen kesän 2021 aikana.

Kalevankankaan jalkapallohallin rakentaminen päästiin aloittamaan elokuussa 2020. Uuden jalkapallohallin on tarkoitus valmistua kesällä 2021. Hallin teknurmen uusimiselle saatiin alun perin liikuntapaikka-avustusta 160 000 euroa ja lokakuussa 2020 lisäavustuksena 35 000 euroa eli yhteensä 195 000 euroa. Avustuksesta 136 500 euroa kirjautuu vuodelle 2021.

Kaupungin virastotalon vesikatton peruskorjaus käynnistyi kesäkuussa 2020 ja valmistui tammikuussa 2021. Kaupungin virastotalon LVIS-peruskorjaus sekä sisäilmakorjaukset 3. kerroksen keskiosan osalta valmistuivat vuoden 2021 alussa. Hanke kuitenkin jatkuu tänä vuonna mm. 1. kerroksen osalta ja tulee jatkumaan tulevana vuosina, kunnes kaikki virastotalon kaikki tilat on saatu korjattua.

Ristiinan Sotakoululle on varattu talousarviossa 300 000 euron määräraha sekä 150 000 euroa tuloja. Hanke on paikallisten järjestöjen ja seurojen monivuotinen talkootyöllä toteutettava yhteishanke. Talousarvion määräraha on varattu omavastuuosuuden kattamiseksi Sprengtporten-rahoitukselle (Suomen ja Venäjän kulttuuriperintöhanke).

Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt -määräraha on tarkoitus toteuttaa mm. Tuppuralan koulun vanhan osan vesikatto, Lähemäen koulun keittiön muutostyöt, Lähemäkitalon pihan leikkivälineet sekä pienempiä peruskorjausluontoisia hankkeita.

Ristiinan koululla lukiolta vapautuneiden tilojen muutoksia uuteen käyttötarkoitukseen ei päästy aloittamaan vielä vuonna 2020 johtuen pitkittyneestä päätöksentekoprosessista. Tilojen suunnittelu on käynnistetty alkuvuodesta 2021.

Kaupungintalon kellarin lähiarkiston muutos päätearkistoksi valmistui alkuvuodesta 2021.

Tuppuralan koulun liikuntasali paloi tuhopolton seurauksena kesällä 2019. Liikuntasalin rakentaminen käynnistyi huhtikuussa 2020 ja valmistui helmikuussa 2021. Vakuutusyhtiö korvaa uuden liikuntasalin rakentamisen.

Rantakylän urheilukentän huoltorakennus paloi tuhopolton seurauksena kesällä 2020. Korvaavan rakennuksen suunnittelu valmistui syksyllä 2020, urakat kilpailutettiin loppuvuodesta 2020 ja rakennus valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Vakuutusyhtiö korvaa uuden huoltorakennuksen rakentamisen.

Energiataloudellisina investointeina on vuoden 2021 aikana kartoituksessa/suunnitteilla kaksi aurinkosähkövoimalaa. Mahdollisia sijoituspaikkoja ovat Ristiinaan päiväkodin lisäosa sekä toinen paneeliliikettä joko Tuppuralan koulun liikuntasalin tai Anttolan liikuntahallin yhteyteen.

Merkittävimmät talonrakennusinvestointikohteet v. 2021 ovat:

- Otavan opiston asuntolan 4. krs peruskorjaus
- Rantakylän päiväkodin rakennustyöt aloitettiin vuonna 2020 ja kohde valmistuu 2021
- Eteläinen aluekoulu. Kilpailutus meneillään
- Urpolan tekojääradan loppuun saattaminen
- Kalevankankaan koulun ilmanvaihdon saneeraus
- Nuorisotila ja kirjasto Ristiinan koulukeskukselle
- Tuppuralan koulun liikuntasali (valmistunut)
- Rantakylän huoltorakennus tulipalossa tuhoutuneen tilalle
- Kalevankankaan jalkapallohallin rakentamisen loppuun saattaminen
- Naisvuoren näkötornin kunnostuksen suunnittelu
- Jalkaväkimuseon vesikaton kunnostus
- Kaupungin virastotalon korjaus- ja muutostyöt jatkuvat

Suurimpina käyttötalouden hankkeina on meneillään entisen Pankalammen terveysaseman purkaminen sekä tulossa vielä Tuukkalan sairaalan sekä Wisa-areenan purku.

Urpolan koulun purkaminen aloitettiin lokakuussa 2020 ja se valmistui helmikuussa 2021. Kunnossapidon hankkeita tullaan tulevanakin kesänä suorittamaan noin 100 erilaista korjaus ja kunnossapitotyötä.

Kaupunkiympäristö

Ruutukaava, keskustan kehittäminen 50 000 euroa. Ylityspaineita. Torin kalusteet ja pikkutorin vesi-huollon rakentaminen. Ylitys noin 50 000 euroa.

Naistingin lintukosteikon kunnostaminen. Ylityspaineita, loppusumma yhteensä 130 000 euroa.

Satamien kunnostus määräraha 30 000 euroa. Anttolan sataman jätehuoltokatoksen ja pilssivesisäiliön kunnostaminen ja uusiminen. Rahaylitys noin 50 000 euroa.

Vesilaitoksen investoinnit

Seuraavilla sivuilla esitettyyn investointitaulukkoon on päivitetty myös tiedot Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon toteumasta ja ennusteesta. Puhdistamo on rakennustöiden osalta valmis ja viranomaistarkastukset suoritettu. Viranomaistarkastuksissa havaituilla muutoksilla on ollut lievästi hankustannuksia korottava vaikutus. Vesilaitos on jatkanut seurantajaksolla tulopumppaamon takuutöiden piiriin kuuluvia töitä. Luolaston sammutusjärjestelmä on valmis. Osa järjestelmäkustannuksista kirjautui alkuvuodelle 2021. Pääurakan neuvottelumenettelystä urakka-aikaan tulleet muutokset vaikuttavat sivu-urakoitsijoiden kustannuksiin. Myös näitä muutoksia on huomioitu talousarvion toteumaennusteessa.

Kunnallistekniset rakennustyömaat ja laitostyöt ovat käynnissä. Osa hankkeista aloitetaan vielä kesäkauden jälkeen. Kunnallistekniikan investointien ja laitosisinvestointien ennakoidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2021 menot tulot	LMR 2021 menot tulot	TA + LMR 2021 menot tulot	TOT 3/2021 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT			-467 0	0 0	-467 0	0 0	-467	-467
Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet, MENOT		0	-200 -		-200		-200	-200
Rakennusvalvonnan arkiston digitointiprojekti	-800	0	-267 -		-267		-267	-267
KIINTEÄ OMAISUUS			-250 2000	0 0	-250 2000	-16 162	1604	1750
Maa- ja vesialueet								
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT		162	2000		2000	162	1838	2000
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT		-16	-250		-250	-16	-234	-250
RAKENNUKSET			0 75	0 0	0 75	0 18	57	75
Rakennukset (kiinteistöt), TULOT		18	75		75	18	57	75
TALONRAKENNUSINVESTOINNIT			-14750 1102	0 0	-14750 1102	-1701 0	-14189	-12035
Liikelaikokset								
Otavan opisto								
Asuntolan 4. krs peruskorjaus	-350	-1	-300		-300	-1	-299	-300
Päiväkodit								
Tikanpellon päiväkotit								
Korvaava uudisrakennus, vuokraus	-4500	-10	-150		-150	-2	-148	-50
Rantakylän alueen uusi päiväkotit								
Korvaava uudisrakennus, oma tase	-5200	-3768	-1700		-1700	-669	-1031	-2100
Kalustus (varhaiskasvatus)		1130	-100		-100		-100	-100
Koulut								
Eteläinen aluekoulu (yhtenäiskoulu, 850 opp., Urpola)	-28500							
Korvaava uudisrakennus, oma tase	-27500	-400	-5000		-5000	-14	-4986	-3000
Urheilualue ja hulevesialueen rakentaminen		0	-300		-300		-300	-300
Itäinen aluekoulu (alakoulu, 500 opp., Peitsarin koulun tontti)	-17000							
Korvaava uudisrakennus, oma tase	-16500	-65	-100		-100		-100	-100
Kalevankankaan koulu, ilmanvaihdon saneeraus	-800	-8	-800		-800	-8	-792	-800
Ristiinan koulukeskuksen kehittäminen esim. nuorisotila ja kirjasto	-310	-12	-300		-300	-12	-288	-450
Tuppuralan koulun liikuntasali, TULOT	2000	1241	300		300		-300	550
Tuppuralan koulun liikuntasali, MENOT	-2000	-1790	-300		-300	-416	116	-450
Kulttuuri								
Mikaelin kunnostus	-4600	-247	-100		-100	-7	-93	-100
Liikunta								
Kalevankankaan jalkapallohallin uusiminen, TULOT		59	112		112		-112	83
Kalevankankaan jalkapallohallin uusiminen, MENOT	-3700	-1690	-2100		-2100	-304	-1796	-2360
Rantakylän huoltorakennus, TULOT	525	0	500		500		-500	542
Rantakylän huoltorakennus, MENOT	-525	-151	-500		-500	-112	-388	-500
Julkiset rakennukset								
Kaupungin virastotalo, peruskorjaus								
Sisätyöt		-858	-1250		-1250	-46	-1204	-1250
Kaupungintalon arkistotilan muutostyö		-101				-38		-40
Naisvuoren tornin kunnostus	-1700	0	-150		-150		-150	-150
Sotakoulu, Ristiina TULOT		0	150		150		-150	150
Sotakoulu, Ristiina MENOT		-371	-300		-300	-6	-294	-50
Jalkaväkimuseon vesikatko	-200	0	-200		-200		-200	-200
As Oy Partinkartano, Ristimäenkatu		-14	-500		-500	-14	-486	-500
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt								
Koulu- ja esiopetus		-2	-150		-150	-2	-148	-150

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2021 menot tulot		LMR 2021 menot tulot		TA + LMR 2021 menot tulot		TOT 3/2021 menot tulot		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
Hyvinvointi ja osallisuus		-50	-50				-50		-50		0	-50
Julkiset rakennukset		0	-100				-100				-100	-100
Sote kiinteistöt		0	-100				-100				-100	-100
Rakennusten suunnittelumääräraha		0	-50				-50				-50	-50
Energiataloudelliset investoinnit, TULOT		0		40			0	40			-40	40
Energiataloudelliset investoinnit, MENOT		0	-150				-150				-150	-150
KIINTEÄT RAKENTEET			-5125	408	0	0	-5125	408	-345	0	-5187	-4678
Strateginen kehittämisalustat												
Satamalahden kehittäminen		-237	-250				-250		-7		-243	-250
Ecosairila (tontin tasaus, tonttikadut)		-2115	-1000				-1000		-40		-960	-1000
Kalevankankaan alue		0	-300				-300				-300	-200
Ruutukaavakeskustan kehittäminen		-158	-50				-50				-50	-100
Liikenneverkkoratkaisut												
Vt5 yhteysväli Mli Juva, Liikennevirasto, kaupungin osuus	-6500	-6752	-130				-130				-130	-10
Vt13 Karikon turboliittymä, ELY, kaupungin osuus	-4000	-1693	-200				-200				-200	-200
Kadut												
Sairaalakampuksen ympäristö		0	-100				-100				-100	-50
Kadut (yritys- ja uudet asuinalueet)		-37	-1000				-1000		-37		-963	-1000
Kadut		-132	-600				-600		-132		-468	-600
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen												
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen		-697	-150				-150		-4		-146	-150
Savilahden rannan yhtenäinen kevytväylä		-193	-15				-15		-2		-13	-15
Lentoasema (sis. Valtion investointutun) TULOT		14		270			0	270			-270	270
Lentoasema (sis. Valtion investointutun) MENOT		-65	-350				-350		-20		-330	-350
Katuvalojen saneeraus (sis. ohjauksyksiköt)		-286	-150				-150		-20		-130	-150
Puistot ja leikkipaikat		0	-150				-150				-150	-150
Geopark hanke (Saimaan Geopark lokalisaatio, Unesco status)		-248	-75				-75				-75	-75
Kaihun ja Urpolanjokilaakson (50%/50%) matkailualueen kehittämisen TULOT		0		50				50			-50	50
Kaihun ja Urpolanjokilaakson (50%/50%) matkailualueen kehittämisen MENOT		0	-100				-100		0		-100	-100
Vesistö												
Hulevesiohjelma		-12	-150				-150		-12		-138	-150
Naistingin lintukosteikon kunnostaminen, hanke TULOT		8		28				28			-28	28
Naistingin lintukosteikon kunnostaminen, hanke MENOT		-80	-30				-30		-72		42	-131
Satamien kunnostus	-300	-90	-30				-30				-30	-80
Retkisatamien (5 kpl Saimaa) peruskunnostus, hanke TULOT		0		60				60			-60	-30
Retkisatamien (5 kpl Saimaa) peruskunnostus, hanke MENOT	-120	0	-120				-120				-120	60
Liikkuminen												
Uimarantojen kunnostukset			-20				-20				-20	-20
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus		0	-100				-100		0		-100	-100
Padel-kentän pohjat		0	-25				-25				-25	-25
Kalevankankaan liikkumisen reittisuunnitelma, MENOT		0	-30				-30				-30	-30
IRTAIN OMAISUUS			-525		0	0	-525		-15		-510	-525
Koneet ja kalusto												
Hallinnon palvelualue												
Ruoka- ja puhtauspalvelut		-7	-100				-100		-7		-93	-100
Sivistyksen palvelualue												

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2021 menot tulot	LMR 2021 menot tulot	TA + LMR 2021 menot tulot	TOT 3/2021 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
Kasvatus- ja opetuslautakunta		0	-175		-175		-175	-175
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta		0	-175		-175		-175	-175
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue		-8	-75		-75	-8	-67	-75
ARVOPAPERIT JA OSUUDET			-910 600	0 0	-910 600	-200 40	-70	-270
Osakkeet ja osuudet								
Osakkeiden hankinta, Saimaa Stadium Oy vuoteen 2030		-600	-200		-200	-200	0	-200
Muiden osakkeiden hankinta		0	-240		-240		-240	-240
Itäradan suunnitteluhankeyhtiö		0	-300		-300		-300	-300
Sijoitus Etelä-Savon pääomasijoitusrahastoon		-30	-170		-170		-170	-170
As Oy Ristimäenkatu		0	600		600		600	600
Osakkeiden myynti		40				40	40	40
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
TULOT			4185		4185	220	3965	3898
MENOT			-22026		-22026	-2277	-19750	-20048
NETTOINVESTOINTI			-17841		-17841	-2056	-15785	-16150

TASEYKSIKKÖ JA LIIKELAITOKSET tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2021 menot tulot	LMR 2021 menot tulot	TA + LMR 2021 menot tulot	TOT 3/2021 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
ETELÄ-SAVON PELASTUSLAITOS								
TULOT			287		287		-287	287
MENOT			-703		-703		-703	-703
NETTOINVESTOINTI			-416		-416			
LIIKELAITOS OTAVIA								
TULOT								
MENOT			-15		-15		-15	-15
NETTOINVESTOINTI			-15		-15			
VESILIIKELAITOS								
Kunnallistekniikka ja laitosinvestoinnit								
TULOT								
MENOT								
Vesilaitokset (mm. vedenhankinta)		-4	-350		-350	-4	-346	-350
Jätevedenpuhdistus		-30	-320		-320	-30	-290	-320
Verkostot (mm. kunnallistekniikkaohjelma)		-290	-1006		-1006	-290	-716	-1006
Irtaimisto		0	-60		-60		-60	-60
Kuomiokosken puhdistamo		0	-15		-15		-15	
NETTOINVESTOINTI			-1751		-1751	-324		
Metsäsairilan puhdistamo								
TULOT								
MENOT	-76000	-74153	-2400		-2400	-2006	-394	-4000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
TULOT			287		287		287	287
MENOT			-4869		-4869	-2329	-2540	-6454
NETTOINVESTOINTI			-4582		-4582	-2329	-2253	-6167

	<u>TA2021</u> menot tulot	LMR 2021 menot tulot	TA + LMR 2021 menot tulot	TOT 3/2021 menot tulot	TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (ilman Metsä-Sairilan puhdistamoa)						
TULOT	4472		4472	220	4252	4185
MENOT	-24495		-24495	-2600	-21895	-22502
NETTOINVESTOINTI	-20023		-20023	-2380	-17643	-18317
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (sis. Metsä-Sairilan puhdistamon)						
TULOT	4472		4472	220	4252	4185
MENOT	-26895		-26895	-4606	-22290	-26502
NETTOINVESTOINTI	-22423		-22423	-4385	-18038	-22317
Poistotaso n. 21,5 milj. euroa						

6.2. Rahoitus

Toiminnan ja investointien rahoitustarve on ennusteen perusteella 3,8 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupunki on talousarviossa varautunut antamaan konsernilainoja 20 miljoonaa eurolla, mutta niiden myöntötarpeesta ei ole vielä varmuutta.

Kaupungin vuoden 2021 pitkäaikaisten lainojen lisäyksen arvioidaan tuloslaskelmaennusteen ja investointien toteumaennusteen perusteella toteutuvan talousarvion mukaisena olettaen, että konsernilainoja myönnetään talousarvion mukaisesti ja kassavarat ovat tilinpäätöshetkellä viimevuotisella tasolla. Edellä esitettyjen oletusten toteutuessa kaupungin lainakanta vuoden 2021 lopussa jää talousarviossa arvioitua pienemmäksi. Tämä johtuu siitä, että talousarviota laadittaessa vuoden 2021 lopun lainamäärä on arvioitu lopullista tilikauden 2020 toteumaa heikomman 10/2020 talousennusteen perusteella.

Rahoituslaskelmaennuste on esitetty seuraavalla sivulla.

6.3. Rahoituslaskelmaennuste

tuhansina euroina, sisältää sisäiset erät	TP 2020	TA 2021	Ennuste 03/2021
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	34 333	18 934	19 494
Tulorahoituksen korjaukset	-1 054	-1 000	-1 000
Toiminnan rahavirta yhteensä	33 279	17 934	18 494
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-50 864	-26 896	-26 502
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 877	1 797	2 069
Käyttöomaisuuden myyntitulot	2 226	2 675	2 115
Investointien rahavirta yhteensä	-46 761	-22 423	-22 317
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13 482	-4 489	-3 823
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset *	-30 088	-20 000	-20 000
Antolainasaamisten vähennykset	743	950	950
Antolainauksen muutokset yhteensä	-29 345	-19 050	-19 050
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys *	77 000	62 000	62 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 040	-24 700	-24 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-18 146	-12 000	-14 000
Lainakannan muutokset yhteensä	38 814	25 300	23 300
Oman pääoman muutokset			
	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 767		
Vaihto-omaisuuden muutokset	261		
Saamisten muutos	6 255		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-4 259		
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	4 024	0	0
Rahoituksen rahavirta	13 494	6 250	4 250
Rahavarojen muutos	12	1 761	427

* TP2020 luvut sisältävät sisäisen konsernilainan Vesilaitokselle, 12 milj. euroa

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	Ennuste 2021
Lainamäärä*	278 519	322 915	301 819
Lainamäärä/ asukas*	5 295	5 826	5 738
Investointien omahankintameno, teur	48 987	25 099	24 433
Investointien tulorahoitus %	70 %	75 %	80 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	35 %	28 %	29 %

* Mikkelin asukasluku 31.12.2020, ennakkoluku TP2020

Valtuustoon nähden sitovat erät

52 604

7. LIITE: Hallintokuntien johdon analyysit

7.1. Hallinto- ja elinvoimapaalvelut

Hallinto- ja elinvoimapaalveluiden menot ja tulot ovat toteutumassa kokonaisuudessaan talousarvion mukaisesti lukuun ottamatta Essoten kuntalaskutusta, jossa on merkittävä talousarvion ylittymisriski. Riskinä on myös työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys; maksu ei ole alentunut suunnitellulla tavalla, mihin on vaikuttanut edelleen jatkuva koronatilanne.

Koronasta johtuneet toimet vaikuttivat ruoka- ja puhtauspäalveluiden toimintaan. Ruokailijamäärät ovat laskeneet eri yksiköissä, mutta vaikutusten suuruutta ei vielä tässä vaiheessa vuotta pystytä tarkasti arvioimaan.

7.2. Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen talous on toteutunut pääosin suunnitellusti eikä merkittäviä talouden poikkeamia ole. Myöskään toiminnassa tai henkilöstörakenteessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Talousarvio on laadittu annetun raamin mukaisesti ja kaupunkiorganisaation kokonaistavoitteet talouden tasapainottamiselle huomioon ottaen. Tavoitteena on ollut pystyä kehittämään toimintaa ilman kustannusten nousua. Toiminnassa on keskitytty lakisääteisiin tehtäviin.

Lakisääteiset tehtävät erityisesti ympäristönsuojelussa ovat viime vuosina lisääntyneet. Osa kehittämistyöstä on rahoitettu ulkopuolisella hankerahoituksella. Tällä hetkellä käynnissä olevat ulkopuolisella rahoituksella toteutettavat hankkeet liittyvät pohjavesien suojeluun ja ilmastotyöhön. Molemmat hankkeet ovat päättymässä vuoden 2021 aikana.

Maaliskuun 2021 loppuun mennessä kulut ovat toteutuneet kaikilla tulosalueilla talousarvioon perustuvaa laskennallista arviota pienempinä. Myyntituotot ovat toteutuneet ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa suunnitelman mukaisesti.

7.3. Kasvatus- ja opetuslautakunta

Koronaviruksen aiheuttama pandemia on edelleen vaikuttanut kasvatus- ja opetuslautakunnan alaiseen toimintaan. Valtioneuvosto, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Itä-Suomen aluehallintovirasto ovat asettaneet rajaus- ja suoja-toimia koronapandemian leviämisen estämiseksi. Lisäksi Mikkelin kaupunki on tehnyt omaan toimintaansa rajoituspäätöksiä Essoten suosituksiin perustuen. Tammi-helmikuussa paikallisen koronatautilanteen johdosta monet toiminnot Mikkeliissä olivat keskeytyksessä. Koko Etelä-Savon alue siirtyi 26.2.2021 kiihtymisvaiheeseen, jonka rajoitusten piirissä tätä kirjoitettaessa edelleen ollaan.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisten tulosalueiden toimintaan on vaikuttaneet mm. seuraavat rajoitustoimet:

- kaikkia yleisötilaisuuksia suositellaan vältettäväksi. Aluehallintovirasto on kieltänyt kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli kuusi henkilöä. Päätös voimassa 22.4.2021 asti.
- julkisissa sisätiloissa suositellaan henkilömäärä rajoitettavaksi ja varmistettavaksi siten, että henkilöiden välisiä kontakteja ei voi tiloissa tapahtua.
- kaikki aikuisten harrastustoiminta suositellaan laitettavan tauotettavaksi. Myös yksityisten kuntosalien ryhmäliikuntatoiminta suositellaan tauotettavaksi. Asiaa tarkastellaan uudelleen 20.4.2021. Alle 18-vuotiaiden harrastetoiminta on sallittu 12.4. alkaen noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistusta.
- peruskoulujen ja yläkoulujen lähiopetus turvataan, mutta koulu-epidemiaan liittyviin tilanteisiin reagoidaan nopeasti ja tarvittaessa ryhdytään alueellisiin rajoituksiin yhteistyössä sivistystoimen edustajien kanssa. Toisen asteen opetuksessa voidaan palata lähiopetukseen 12.4. kasvomaskoja käyttäen ja turvallisuusohjeita noudattaen.
- korkeakouluissa (yliopistot, ammattikorkeakoulut), aikuisten taiteen perusopetuksessa, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksessa voidaan palata lähiopetukseen 12.4. kasvomaskoja ja turvallisuusohjeita käyttäen

Korona-altistusten vuoksi oppilaita ja eräiden peruskoulujen luokkia on asetettu määräajoiksi karanteeniin ja opetusta on järjestetty lähiopetuksen lisäksi poikkeuksellisin järjestelyin etäopetuksena. Mikkelin lukio oli etäopetuksessa ajalla 8.3.-1.4.2021. Etäopetusjakson pidentämisellä pääsääntöisesti pyrittiin turvaamaan opiskelijoiden osallistuminen kevään 2021 ylioppilaskirjoituksiin. Lisäksi ESSOTE:n suositusten mukaisesti ylioppilaskirjoituksiin osallistuvia kokelaita ja samassa taloudessa asuvia henkilöitä ohjeistettiin välttämään kaikkia ylimääräisiä sosiaalisia kontakteja 2.3.2021 alkaen ylioppilaskirjoitusten päättymiseen 31.3.2021 asti.

Toimintatuottojen arvioidaan ylittyvän noin 110 000 euroa. Lukiokoulutuksen maksutuottojen arvioidaan ylittyvän noin 12 000 euroa kaksoistutkintoa suorittavien kurssimaksujen ennakkoa suuremman kertymän johdosta. Varhaiskasvatuksen tukien ja avustusten arvioidaan ylittyvän lähes 100 000 euroa ennakoimatta suurempien erityisavustusten saamisen johdosta.

Toimintakulujen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvion toimintakatteen arvioidaan paranevan noin 110 000 euroa.

7.4. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Koronaviruksen aiheuttama pandemia on edelleen vaikuttanut hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaiseen toimintaan. Valtioneuvosto, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Itä-Suomen aluehallintovirasto ovat asettaneet rajaus- ja suojatoimia koronapandemian leviämisen estämiseksi. Lisäksi Mikkelin kaupunki on tehnyt omaan toimintaansa rajoitus- päätöksiä Essoten suosituksiin perustuen. Tammi-helmikuussa paikallisen koronatautilanteen johdosta monet toiminnot Mikkelissä olivat keskeytyksessä. Koko Etelä-Savon alue siirtyi 26.2.2021 kiihtymisvaiheeseen, jonka rajoitusten piirissä tätä kirjoitettaessa edelleen ollaan.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelualueen tulosalueiden toimintaan on vaikuttaneet mm. seuraavat rajoitustoimet:

- **kaikkia yleisötilaisuuksia suositellaan vältettäväksi.** Aluehallintovirasto on kieltänyt kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli kuusi henkilöä. Päätös voimassa 22.4.2021 asti.
- **julkisissa sisätiloissa suositellaan henkilömäärä rajoitettavaksi ja varmistettavaksi siten, että henkilöiden välisiä kontakteja ei voi tiloissa tapahtua.**
- **kaikki aikuisten harrastustoiminta suositellaan laitettavan tauotettavaksi.** Myös yksityisten kuntosalien ryhmäliikuntatoiminta suositellaan tauotettavaksi. Asiaa tarkastellaan uudestaan 20.4.2021. Alle 18-vuotiaiden harrastetoiminta on sallittu 12.4. alkaen noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistusta.
- korkeakouluissa (yliopistot, ammattikorkeakoulut), **aikuisten taiteen perusopetuksessa, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksessa** voidaan palata lähiopetukseen 12.4. kasvomaskeja ja turvallisuusohjeita käyttäen.

Edellä mainitut rajoitus- ja sulkutoimenpiteet ovat vaikuttaneet kaikkien hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaisten tulosalueiden toimintaan: kansalaisopiston kurssitoiminta on suurimmalta osaltaan ollut keskeytyksessä/peruttu, kirjastojen käyttöä on rajoitettu ja käytössä on ollut ns. kirjakassipalvelu, kulttuuri-tapahtumia ei ole järjestetty, museot ovat olleet suljettuina, kaupunginorkesterin konsertteja ei ole striimattuja konsertteja lukuun ottamatta toteutettu, nuorisotilat ovat olleet suljettuina ja alle 12-vuotiaiden ja eräiden ammattilaisryhmien liikuntaa lukuun ottamatta sekä sisäliikuntapaikat että uimahallit ovat olleet suljettuina ja myös ulkoliikuntapaikkojen käytössä on ollut rajoituksia.

Maaliskuun seurannassa koronapandemian aiheuttaman poikkeusolon vaikutus hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaiseen toimintaan ja sen tuloihin arvioidaan seuraavasti. Myyntituottojen arvioidaan alittuvan vajaat 30 000 euroa mm. Siksi, että kaupunginorkesterin konsertit kevätkaudelta ja näiden lipputulot eivät ole toteutuneet suunnitellusti. Maksutuottojen arvioidaan alittuvan noin 210 000 euroa johtuen kansalaisopiston kevätkauden kurssien peruuntumisista yli 90-prosenttisesti, minkä johdosta kurssimaksut jäävät saamatta. Tukien ja avustusten arvioidaan ylittävän talousarvion lähes 75 000 euroa. Muiden toimintatuottojen arvioidaan alittuvan lähes 300 000 euroa: tapahtumia ei ole voitu järjestää, joten lippumyyntituloja ei ole kertynyt, tiloja ei ole voinut vuokrata eli vuokratulot eivät kerry ja liikuntapalveluissa uimahallilippituloja ja liikuntatilojen käyttövuokratuottoja ole kertynyt. Toimintatuottojen arvioidaan jäävän lähes 463 000 euroa talousarviota heikommiksi.

Toimintakulujen arvioidaan alittuvan noin 290 000 euroa. Alitus muodostuu kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalueen henkilöstömenoissa lähes kaikkien kansalaisopiston kevätlukukauden kurssien peruuntua (opettajien henkilöstömenot). Muiden kulujen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan talousarvion toimintakatteen arvioidaan heikkenevän noin 173 000 euroa.

7.5. Kaupunkiympäristölautakunta

Korona vaikuttaa edelleen yhteiskuntaan monella tasolla. Rokotuspeitto kasvaa nyt nopeasti Suomessa ja valtioneuvosto päätti tätä kirjoitettaessa (27.4.), että poikkeusolot Suomessa ovat päättyneet. Erityisesti vähittäistavarakauppa ja ravintola/tapahtumatuotanto ovat kärsineet poikkeuksellisista ajoista. Rakentaminen ja kunnossa-/ylläpito, ja erityisesti kuntien volyymi rakentamisen tilauskannan ylläpitämisessä on jatkunut melko hyvällä tasolla. Yhteiskunnan paluu normaalimpaan aikaan on vauhdin ja vaikutusten näkökulmasta tavanmaista haastavampaa ennustaa, mikä luo osaltaan oman haasteensa palvelualueen talouden ennustamiseen.

Palvelualueen oma tuotanto ja investointien käynnistäminen ovat edenneet talousarviossa suunnitellusti. Ravintola- ja tapahtumatuotannon koronavaikudet sekä etätyön tilatarpeita vähentävä vaikutus heijastuvat myös kuluvan vuoden tilavuokriin tuloja vähentäen. Maatalouslomituksen ottaessa vuoden vaihteesta alkaen haltuun laajempaa maantieteellistä aluetta ja uusia asiakasyrittäjiä, synnyttää muutos sekä menoihin, että tuloihin epävarmuutta. Kokonaisuutena palvelualueen raportointi on tehty varovaisuusperiaatteella, joten kvartaaleittain tulojen mahdollisesti muuttuessa uskotaan myös kulujen määrään pystyttävän reagoimaan.

7.6. Etelä-Savon pelastuslaitos (taseyksikkö)

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimintajuotot koostuvat pääasiassa kuntien maksuosuuksista. Seurantajaksolla 3/2021 toimintatuotot ovat kertyneet suunnitellusti.

Etelä-Savossa on ollut koronavirustilanne hyvin hallinnassa, vaikka epidemia on aaltoillut - välillä on ollut enemmän tautitapauksia ja välillä vähemmän. Epidemia ei ole aiheuttanut merkittäviä lisäkustannuksia Etelä-Savon pelastuslaitokselle. Pelastuslaitoksella on ollut käytössä paljon eri rajoituksia ja esimerkiksi henkilöstön koulutusta ja kursseja ei ole pystytty järjestämään suunnitellusti. Tämä näkyy osittain pienempinä henkilöstökuluina.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen talouden toteuma näyttää olevan hyvällä tasolla 3/2021 seurantajaksolla eikä tässä vaiheessa ole tarvetta erityisjärjestelyihin.

7.7. Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Yleisellä tasolla ensimmäisen vuosineljänneksen aikana talous on toteutunut odotetusti. Perusopetuksen valtionosuudet toteutuvat ennakoitua paremmin. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on myös hieman korkeampi kuin oli ennakoitu. Lukion osalta taloudellinen vaikutus näkyy loppuvuoden seurantajaksolla.

Vuoden 2021 aikana alkaneita hankkeita ei ole huomioitu talousarvion laadinnan yhteydessä, koska hankehaut siirtyivät syksylle 2020 ja päätökset tulivat talousarvion laatimisen jälkeen. Näillä tulee olemaan vaiku-

tus talousarvion toteutumiseen suunnitellusti. Hanketulot tulevat toteutumaan loppuvuoden osalta arvioitua suurempina. Vastaavasti alkuvuonna alkaneiden hankkeiden myötä henkilöstömenot tulevat kasvamaan uusien hanketyöntekijöiden määräaikaisuuksien myötä.

Henkilöstökulut ovat toteutuneet suunnitellusti ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Loppuvuoden osalta henkilöstökulut tulevat kasvamaan lakisääteisten toimintojen ja hankehenkilöstön myötä.

Palveluiden sekä tarvikkeiden ostot ovat alittuneet alkuvuoden osalta. Hankinnat painottuvat loppuvuoden tietokonehankintoihin mm. oppivelvollisuusikäisille.

7.8. Mikkelin Vesiliikelaitos

Vesilaitoksen tuotoista 94 % muodostuu vesi- ja jätevesimaksutuotoista. Veden myyntimäärä ja laskutetun jäteveden määrä ovat alentuneet lievästi edellisvuodesta. Talousarviovaiheessa arvioitiin vedenkulutuksen pysyvän edellisvuoden tasolla. Poikkeusolosuhteiden jatkuessa erilaiset sulkutilanteet tulevat vähentämään vedenmyyntiä. Vesilaitos uusi vesimaksujaan ja palvelujen hinnoitteluaan 1.1.2021 alkaen. Vesimaksua ja palvelumaksuja korotettiin 3 %. Kaupungin käyttöönottaman hulevesimaksun kustannusvaikutuksia huomioidtiin jättämällä jätevesimaksun korotus tekemättä. Vesilaitoksen tulojen arvioidaan kertyvän talousarvion mukaisena.

Vesilaitoksen kulujen arvioidaan kertyvä talousarvion mukaisesti. Henkilöstökulujen muutos tarkastelujaksolla johtuu eläkeperusteisten menojen jaksotuksesta. Vesilaitoksen puhdistamo-operointi siirtyy ulkoiselle palvelutuottajalle kevään 2021 aikana. Muutoksen ei ennakoida nostavan käyttökustannuksia. Metsä-Sairilan jätevesipuhdistamon käyttöönotto ajoittuu kevääseen 2021. Käyttöönottojaksolla operoidaan samanaikaisesti Metsä-Sairilan puhdistamo ja Kenkäveronniemen puhdistamo. Yhteiskäyttövaiheesta aiheutuu käyttömenoja kiinteistöjen ylläpidon ja puhdistamo-operoinnin osalle. Puhdistamolietteiden käsittely siirtyy Metsäsairila Oy:lle huhtikuusta alkaen. Muutoksesta ei arvioida aiheutuvan investointitarpeita tai lisäkustannuksia. Vesilaitoksen toiminnassa ennakoimattomia käyttökuluja voi syntyä koronatilanteeseen varautumisen seurauksena. Lisäkulut tullaan erittelemään kirjanpidossa ja niitä pyritään myöhemmin kattamaan avustismäärärahoista.